

Informace/komentáře pro veterinární lékaře/distributory ohledně hlášení použití veterinárních a humánních antimikrobních léčivých přípravků

1. Které případy patří do skupiny „zvířata chovaná v nekomerčních chovech“ a jak je správně vykazovat?

Účelem hlášení použití antimikrobních léčivých přípravků je získávání údajů, které umožní měřit spotřebu antimikrobik u stanovených druhů zvířat, což je jeden z hlavních faktorů, které ovlivňují míru rizika s ohledem na vznik a šíření antimikrobní rezistence („AMR“) a to z hlediska zdraví člověka, zdraví zvířat a životního prostředí.

Míra rizika je tak v obecné rovině (v závislosti na dalších faktorech) vyšší v případech, kdy jsou zvířata chovaná ve velkých skupinách, kdy se jedná o vysoce užitková zvířata chovaná v intenzivních systémech hospodaření nebo když jsou živočišné produkty nabízeny dalším osobám mimo domácnost chovatele ke zpracování nebo přímé spotřebě.

Použití antimikrobik u Individuálně, nebo v malých počtech chovaných zvířat, která jsou chována výlučně k uspokojení potřeby chovatele a členů jeho domácnosti potom podle ÚSKVBL přispívá k celkové míře rizika AMR v souvislosti s veterinární medicínou a konkrétní sledovanou kategorií zvířat velmi nízkou měrou a tuto spotřebu je tak možné v rámci sběru dat hodnotit jako součást spotřeby antimikrobik u ostatních druhů zvířat, které nejsou sledovány specificky na úrovni druhu či produkční kategorie.

Pro případ hlášení objemu použití antimikrobik v budoucím období, po zpřístupnění hlášení prostřednictvím ordinačních softwaru a dalších aplikací, bude možné takové použití vykazovat v podkategorii „nekomerčně chovaná zvířata“, která bude zavedena u jednotlivých druhů zvířat (např. skot, prasata, ovce atd.)

Výjimku z tohoto pravidla tvoří vykazování u druhu **kůň domácí**, kde se vyžaduje hlášení objemu použití antimikrobních léčivých přípravků u všech zvířat tohoto druhu chovaných v ČR bez ohledu na účel či způsob chovu.

2. Druhy a kategorie zvířat, které podléhají hlášení použití léčivých přípravků (LP)

Od 1. ledna 2026 se povinnost hlášení rozšiřuje na všechny hlavní potravinové druhy zvířat, a to na úrovni živočišného druhu.

Druhy a kategorie, pro které vznikla povinnost pro první období, tj. roky 2023–2025, potom zůstávají beze změny. Vzhledem ke zkušenostem získaným v tomto prvním období však ÚSKVBL navrhl upřesnění pojmenování některých kategorií z důvodu omezení výskytu chyb v hlášeních a potřebě následných oprav (viz také níže).

Pro úplnost a přehlednost uvádíme úplný seznam druhů a kategorií, pro které je od 1. ledna 2026 hlášení o použití antimikrobních LP povinné:

Druhy / kategorie hlášení již od 1. ledna 2023:

0101 Masný skot (všechna zvířata chovaná na farmě, kde převažuje masná produkce – telata, mladý skot, jalovice, býci a volí)

0102 Dojený skot (všechna zvířata chovaná na farmě, kde převažuje mléčná produkce – telata, jalovice, dojnice, býčci a býci)

0103 Plemenný a ostatní skot (plemenní býci v inseminačních stanicích a plemenné krávy bez tržní produkce mléka nebo masa)

0201 Užitková prasata (prasnice a sající selata, selata po odstavu až do výkrmové hmotnosti)

0202 Plemenná a ostatní prasata (chovní a plemenní kanci, prasata všech kategorií chovaná ve šlechtitelských (nukleových) a rozmnožovacích chovech)

0301 Brojleři kura (užitkoví brojleři kura domácího – od fáze líhnutí do okamžiku ukončení výkrmu)

0302 Nosnice kura (užitkové chovy nosnic od fáze líhnutí do okamžiku ukončení snášky (vystájení))

0303 Chovný kur domácí (kur domácí v rodičovských, prarodičovských a speciálních šlechtitelských chovech)

0401 Brojleři krůty (užitkoví brojleři krůty domácí – od fáze líhnutí do okamžiku ukončení výkrmu)

0402 Chovné krůty (krůty v rodičovských, prarodičovských a speciálních šlechtitelských chovech)

Druhy povinné hlášením od 1. ledna 2026

05 Kachna domácí

Hlásí se použití antimikrobik na úrovni živočišného druhu bez rozlišení věkové nebo produkční kategorie.

Hlásí se souhrnně použití antimikrobik pro užitkové brojlerky a pro ostatní kachny (tj. chovné kachny – kachny, které nejsou definovány jako kachny na výkrm, kachny v rodičovských, prarodičovských a speciálních šlechtitelských chovech).

06 Husa domácí

Hlásí se použití antimikrobik na úrovni živočišného druhu bez rozlišení věkové nebo produkční kategorie.

Hlásí se souhrnně použití antimikrobik pro užitkové brojlerů husy, pro ostatní užitkové husy a chovné husy (husy, které nejsou definovány jako husy na výkrm, husy v rodičovských, prarodičovských a speciálních šlechtitelských chovech).

07 Ovce domácí

Hlásí se použití antimikrobik na úrovni živočišného druhu bez rozlišení věkové nebo produkční kategorie.

Hlásí se souhrnně použití antimikrobik pro ovce chované pro maso jako hlavní formu užitkovosti, ovce chované pro mléko jako hlavní formu užitkovosti, ostatní ovce (tj. chovní a plemenní berani a ovce ve speciálních šlechtitelských chovech, ovce chované pro vlnu jako hlavní formu užitkovosti a pro jiné využití).

08 Koza domácí

Hlásí se použití antimikrobik na úrovni živočišného druhu bez rozlišení věkové nebo produkční kategorie.

Hlásí se souhrnně použití antimikrobik pro kozy chované pro mléko, kozy chované pro maso a ostatní kozy.

09 Kůň domácí (všichni koně)

Hlásí se souhrnně na úrovni druhu koně chovaní ve všech chovech bez ohledu na účel nebo způsob chovu: hříbata, mladí koně do 3 let věku, klisny, hřebci, valaši, **koně chovaní jako hospodářská zvířata, sportovní koně, koně v zájmovém chovu** (tedy i koně deklarovaní jako nepotravinoví).

10 Králík domácí

Hlásí se použití antimikrobik na úrovni živočišného druhu bez rozlišení věkové nebo produkční kategorie.

Hlásí se souhrnně použití antimikrobik pro užitkové brojlerů králíka domácího (králíci chovaní speciálně pro produkci masa) a ostatní králíky (králíci, kteří nejsou definováni jako králíci na výkrm, tedy chovní králíci, chovné ramlice a plemenní samci).

Hlásí se samostatně kategorie:

1301 Kapr obecný

1302 Pstruh duhový

V případě hlášení použití LP prostřednictvím distributora veterinární lékář uvede u všech druhů a kategorií **KROMĚ KONÍ** použití pouze v komerčních chovech.

Kategorie „Ostatní“ je v případě hlášení přes distributory zavedená jako kategorie pro ty druhy a kategorie zvířat, které nepodléhají povinnosti hlášení o použitých antimikrobních léčivech.

3. Které léčivé přípravky podléhají hlášení?

Hlášení použití léčivých přípravků podléhají přípravky s obsahem antimikrobních účinných látek, které náleží do následujících ATC skupin:

- 1) Antidiarrhoika, intestinální antiflogistika a antiinfektiva:
 - a) QA07AA, A07AA;
 - b) QA07AB, A07AB;
 - c) QA07AX03, A07AX03;
 - d) QA07AX04, A07AX04.
- 2) Gynekologická antiinfektiva a antiseptika:
 - a) QG01AA, G01AA;
 - b) QG01AE, G01AE;
 - c) QG01BA, G01BA;
 - d) QG01BE, G01BE.
- 3) Antiinfektiva a antiseptika pro intrauterinní použití: QG51AA.
- 4) Antibakteriální látky pro systémové použití: QJ01, J01.
- 5) Antibakteriální látky pro intramamární použití: QJ51.
- 6) Antiprotozoika (s antibakteriálním účinkem): QP51AG

Hlásí se použití veterinárních LP, humánních LP a dále veterinárních LP, které jsou registrované u jiného cílového druhu zvířat, než u kterého jsou/budou použity (kaskáda, off – label). Tyto případy je důležité zdůraznit především ve veterinární péči koní.

4. Proč je důležité dbát na správnost vykazování dat o použití LP?

Jelikož máme společný cíl, kterým je snížení rizika vzniku a šíření rezistence bakterií k antimikrobiálním látkám, a to jak u lidí, tak u zvířat i v prostředí, a co nejvíce se snažit zachovat možnosti úspěšné antimikrobní terapie do budoucna, je potřeba co nejefektivněji zapojit všechny články, které se v této snaze angažují. Aby mohly regulační instituce v této věci přijímat správné kroky a opatření, musejí mít jednak úzkou vazbu na terénní praxi, ale hlavně mít věrohodná data, která mohou správně vyhodnotit. Údaje o spotřebách antimikrobik v praxi jsou tedy základním a stěžejním zdrojem informací, které jsou dále doplňovány zkušenostmi z praxe, odbornými znalostmi a výsledky profesionálních laboratoří zabývajících se šířením antimikrobní rezistence.

Práce veterinárního lékaře je velice náročná a zodpovědná, a protože se dennodenně potýkáte s mnoha výzvami a složitými případy, je pochopitelné, že se Vám hlášení dat o použití LP může zdát nepodstatné. Přese všechny složitosti bychom velice ocenili naši spolupráci ve společné snaze mít co nejvíce kvalitní zdrojová data o použití LP v praxi a pevně věříme, že tato spolupráce a snaha bude ku prospěchu všem.

Prosíme tedy všechny veterinární lékaře zapojené do sběru dat v případě hlášení použití LP přes distributora, o co nejzodpovědnější přístup k hlášení a o důslednost při uvádění druhů a kategorií u objednávaných antimikrobik. Týká se to jak internetových, tak převážně telefonických objednávek u distributora.

Distributorům zapojeným do sběru dat o použití LP děkujeme za jejich dosavadní proaktivní přístup a jejich IT kolegům a telefonickým operátorkám děkujeme za trpělivost a důslednost při příjmu dat od veterinářů. Velice si ceníme minimalizace chyb a každého posunu k co nejvyšší kvalitě dat.

Z naší dosavadní zkušenosti při zpracování posbíraných dat vyplývají následující časté chyby ve vykazování dat:

- uvádění telat a jalovic do kategorie Ostatní skot, v bodě 2 těchto informací proto více upřesňujeme popis jednotlivých kategorií, která zvířata jsou do nich zahrnuta, rovněž názvy některých kategorií jako Ostatní skot/prasata byla upřesněna na Plemenný a ostatní skot/prasata, aby názvy kategorií byly méně matoucí
- při ověřování nahlášených dat formou telefonických hovorů s veterináři také často dochází k záměně použití LP u kura a krůty
- v některých případech je vykazováno použití LP v kategorii 0402 Chovné krůty (krůty v rodičovských, prarodičovských a speciálních šlechtitelských chovech), dříve označené jako Ostatní krůty. Dle ústřední evidence drůbeže se na území České republiky vyskytují pouze chovy s výkrmem krůt, a nikoliv rodičovské chovy. Věříme, že změnou názvu této kategorie dojde k minimalizaci chyb hlášení použití na tuto kategorii.

5. Zapojení veterinárních lékařů do systému hlášení použití LP

Veterinární lékař se nejprve musí zaregistrovat do systému sběru dat na ÚSKVBL. Aktuálně je na webových stránkách ÚSKVBL registrační formulář vložený k registraci veterinárních lékařů v roce 2023, který můžete využít. Je připraven nový registrační formulář, který bude vložen na webové stránky, jakmile se dokončí technické propojení mezi formulářem a interní databází ÚSKVBL. Prosím sledujte webové stránky, kam budou postupně vkládány aktuální informace ohledně sběru dat: [ÚSTAV PRO STÁTNÍ KONTROLU VETERINÁRNÍCH BIOPREPARÁTŮ A LÉČIV - Hlášení o použití léčivých přípravků \(LP\)](#)

6. Pokud veterinární lékař zvolí možnost hlášení použití LP prostřednictvím distributora

Po registraci na ÚSKVBL se veterinární lékař domluví s distributorem, že mu při objednávkách předá informace o druzích a kategoriích zvířat, na které objednává LP s antimikrobiky a distributor tyto údaje předá na ÚSKVBL. Na tuto spolupráci uzavírá veterinární lékař a distributor smlouvu. Veterinární lékař je zodpovědný za obsah a správnost údajů a distributor je zodpovědný za jejich předání na ÚSKVBL. Pokud je veterinární lékař registrován v systému sběru dat na ÚSKVBL, mohou za něj zasílat hlášení o použití LP ti distributoři, kteří jsou do

systému hlášení spotřeb zapojení. Jejich seznam můžete najít na webových stránkách ÚSKVBL na stejném odkaze jako v bodě výše.

Ze zkušenosti z minulých let byly případy, kdy byl veterinární lékař na ÚSKVBL registrován, ale nebyl domluven s distributorem a ten tedy od něj informace o druzích a kategoriích zvířat při objednávkách nepožadoval a nezasílal.

7. Veterinární lékař, který nevykonává praxi v komerčních chovech

Veterinární lékař, který nevykonává praxi v komerčních chovech sledovaných druhů a kategorií zvířat nemá povinnost se do systému sběru dat registrovat ani zasílat údaje o použití LP v nekomerčních chovech, jak je odůvodněno v bodě 1.

Jiná situace je u veterinářů, kteří vykonávají praxi u koní, kteří musí hlásit použití LP u všech koní od 1. ledna 2026.

Veterinární lékaři vykonávající praxi u společenských zvířat – u psů a koček se do systému hlášení použití LP zapojí od 1.1.2029.

8. Veterinární lékaři poskytující péči u koní, jak hlásit použití LP od 1.1. 2026?

Od 1. ledna roku 2026 přibývá povinnost hlášení použití LP také u koní. Hlášení se týká všech koní, jak je zdůrazněno v bodě 2. Veterinární lékaři poskytující veterinární péči u koní se prostřednictvím formuláře na webových stránkách ÚSKVBL nejprve registrují do systému sběru dat na ÚSKVBL a k hlášení použití LP mohou využít dosavadní již zavedený a osvědčený způsob hlášení přes distributory, kteří jsou do systému sběru dat zapojeni. Tito distributoři budou mít možnost zasílat na ÚSKVBL také použití humánních LP.

Poskytovaný způsob hlášení přes distributory je ze strany distributora dobrovolný a dle dosavadních zkušeností a odezvy z praxe je pro veterinární lékaře výhodný a s oblibou využívaný. Věříme tedy, že i přes prvotní nepříjemnosti budou registrace i způsob hlášení pro nově zapojené veterináře nakonec dobře zvládnutelné.

Další způsoby hlášení použití LP – tedy aplikace poskytovaná ÚSKVBL a hlášení přes SW budou spuštěny v polovině roku 2026.

V případě jakýchkoli dotazů nebo potíží s registrací nebo hlášením použití LP prosím neváhejte kontaktovat odpovědné pracoviště na ÚSKVBL: pouziteciv@uskvbl.cz